

Eind november brengt de Europese Commissie haar Mededeling met opties voor het 'GLB na 2013' uit. In de Europese Unie wordt het landbouwbeleid van de lidstaten van oudsher gemeenschappelijk of gezamenlijk gevoerd – vandaar GLB of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Nadien volgen de concrete voorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europees Parlement beslissingen nemen.

Met het oog op dit debat hebben alerhande politieke en maatschappelijke geleidingen in Europa stellingen ingenomen over de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandsbeleid.

In de aanloop naar de Mededeling van de Europese Commissie brengen wij u de belangrijkste stellingen, onder de noemer 'Het GLB na 2013 volgens ...'

**Het GLB na 2013 volgens ...**

- de Boerenbond
- de wereld
- de Europeanen
- de Europese boerenbond
- de Europese Commissie
- de Europese sociale partners – regio's
- het Europees Parlement
- de Raad van Ministers
- Wallonië en de buurlanden
- de Vlaamse ngo's
- de Vlaamse overheid

**steun GLB ook morgen**  
www.steunGLB.be



## Vuurproef voor het Europees Parlement

De hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) wordt de vuurproef voor het Europees Parlement. Met de aanpassing van het Europese verdrag – Verdrag van Lissabon genaamd – krijgt het Europees Parlement ook medebeslissingsrecht voor landbouw. Vijftig jaar heeft het hierop moeten wachten. Het landbouwbeleid was voor de lidstaten tot nog toe te belangrijk of te delicaat om die bevoegdheid met de volksvertegenwoordigers te delen.

### EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studiedienst)  
en Jacques Van Ostryve

Tot nog toe had het Europees Parlement enkel adviserende bevoegdheid over landbouw. Dat advies was weliswaar verplicht, maar men hoefde er geen rekening mee te houden. Dat was niet leuk voor de Europarlementsliden, want het landbouwbeleid is het belangrijkste Europese beleid. Sinds dit jaar beslissen de Raad van Ministers én het Parlement samen over landbouw. Dat Parlement brengt dan ook alles in stelling om zijn nieuwe bevoegdheid naar behoren te vervullen. De Europese Commissie en de Raad van Ministers kijken dus ook nauwlettend toe welke standpunten dat Parlement vooraf al inneemt over het GLB na 2013. Beide instellingen gingen ooit anders om met adviezen van de Europese Parlementsleden. Nu is het ernst!

*“Directe betalingen dienen heel wat doelen. Daarom mogen ze niet verminderd worden.”*

Zoals iedereen heeft ook dat Parlement voorafgaand aan het eigenlijke debat een standpunt ingenomen over het GLB na 2013. Rapporteur van het verslag over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013 – dat de plenaire vergadering van het Europees Parlement met ruime meerderheid goedkeurde in juni – is *George Lyon*, een Schotse liberaal. Lyon is lid van het Europees Parlement en landbouwer. Zijn bedrijf van 550 ha is gelegen op het Schotse eiland Bute. Hij was in de jaren negentig ondervoorzitter en zelfs voorzitter van de *National Farmers' Union of Schotland*, de Schotse boerenbond. Vandaar ook dat zijn verslag vrij landbouwgezind is, toch opvallend voor een Britse liberaal. Een Schot noemt zich wel geen Brit. En een boer blijft een boer, liberaal of niet. Hij slaagde erin zijn verslag vanuit de Commissie Landbouw en Plattelandsbeleid, waarin doorgaans landbouwgezinde parlementsleden zetelen, door het voltallige parlement te loodsen. Dat belooft!

### Directe betalingen

Het Europees Parlement zegt dat een vermindering van de directe betalingen catastrofale gevolgen zal hebben, want die dienen voor heel wat doelen. Ze helpen de inkomens van boeren te stabiliseren. Ze zijn een waarborg tegen risico's. Ze zijn een gedeeltelijke compensatie voor de hogere Europese kwaliteitsnormen. Ze zijn een beloning voor de levering van collectieve basisgoederen die de markt niet vergoedt. Volgens het Parlement sluit de historische referentie onvoldoende aan bij deze doelstellingen. Daarom moeten de directe betalingen tegen 2020 evolueren naar een areaalvergoeding, die regionaal mag verschillen. Deze areaalvergoeding moet opgebouwd worden rond enkele essentiële bouwstenen: voedselzekerheid, duurzaamheid en het behoud van landbouw in heel Europa.

Een directe, door de EU gefinancierde basissteun, in de vorm van een areaaltoeslag voor alle actieve boeren in de EU, draagt bij aan de levensvatbaarheid en het behoud van de landbouwactiviteit en garandeert zo voedselzekerheid. Deze basisvergoeding stelt boeren in staat voedsel van hoge kwaliteit te

produceren en laat toe dat collectieve basisgoederen geleverd blijven worden. Daarnaast moet er een door de EU gefinancierde, aanvullende toeslag zijn, via een meerjarig contract, die inspanningen op het vlak van klimaat belooft.

Specifieke maatregelen om boeren uit minder voorrechte gebieden te compenseren, moeten voortgezet worden. Het Parlement verwijst hierbij ook naar boeren in verstedelijkt gebied.

Het parlement wil niet terugkeren naar gekoppelde betalingen, maar de lidstaten moeten voldoende flexibiliteit houden om op specifieke behoeften in te spelen en te voorkomen dat de productie in bepaalde gebieden volledig wordt stopgezet of dat de diversiteit van de landbouw terugloopt. Daarom moeten gekoppelde betalingen tot een zeker maximum toegelaten worden.

### Marktbeheer

De hervormingen van het GLB hebben de boeren in de EU dichter bij de markt gebracht. Het Europees Parlement wil deze trend voortzetten, maar erkent dat marktbeheer nodig is vanwege de specifieke kenmerken van de sector. Het dringt aan op een jaarlijkse reservelijst in de Europese begroting, om snel te reageren op een crisis. Daarnaast moet een systeem opgezet worden dat de gevolgen beperkt van natuurrampen of van rampen die gevolgen hebben voor de volksgezondheid. Daarenboven moeten marktschommelingen worden beheerst en moet stabiliteit geboden worden door algemene risicoverzekeringen tegen misoogsten, door termijnmarkten en door fondsen voor onderlinge risicodekking. Maar het blijft voor het Europees Parlement cruciaal dat Europa steeds voorziet in een vangnet.

Het Parlement wil nadenken over nieuwe instrumenten om het aanbod te beheren, in sectoren die een grote kapitaalinvestering vergen in de loop van een meerjarige productiecycclus.

Verder vraagt het maatregelen om de onderhandelingspositie van de boeren en hun producentenorganisaties in de keten te versterken. Aanpassing van de mededingingsregels moet onderzocht worden, om producentenorganisaties in staat te stellen efficiënter

te worden en uit te breiden. Het Europees Parlement wil de oprichting van centrale (interprofessionele) organisaties stimuleren. Ze zijn nuttig voor de uitwisseling van informatie en dragen bij aan de afstemming van vraag en aanbod. Verder moet werk gemaakt worden van transparantie in de keten, van contractuele relaties en van het wegwerken van oneerlijke handelspraktijken. De aanstelling van een nationale of Europese ombudsman om geschillen op te lossen, moet overwogen worden. Het Europees Parlement wil tot slot dat exportrestituties verder afgeschaft worden, tegelijk met de afbouw van soortgelijke maatregelen bij de WTO-partners.

### Plattelandsbeleid

Plattelandsbeleid blijft voor het Europees Parlement een belangrijk onderdeel van het GLB. Aandacht moet gaan naar verbetering van het milieu, modernisering en herstructurering van de landbouw, versterking van de cohesie tussen de plattelandsgebieden, verbetering van de afzet van producten en het concurrentievermogen, naar de nieuwe uitdagingen zoals klimaat, hernieuwbare energie, water en biodiversiteit. Boeren hebben het potentieel om te zorgen voor bijkomende milieuvordelen. Ze moeten hierin gestimuleerd worden en daarvoor investeringssteun ontvangen. Het kan nuttig zijn om hiervoor instrumenten in te voeren waarbij doelen gesteld worden die de landbouwers dan nastreven, op de manier die hen best past.

### En wat mag het kosten?

Het Europees Parlement wil dat het GLB 'gemeenschappelijk' blijft, met een evenwichtige en rechtvaardige ondersteuning in de hele Europese Unie, met gemeenschappelijke doelstellingen en regels, maar met bijzondere aandacht voor de specifieke kenmerken van bepaalde sectoren en regio's. De twee pijlers van het GLB moeten dan ook behouden worden. Het GLB na 2013 moet een groot aantal uitdagingen het hoofd bieden en ruimere doelstellingen nastreven. Daarom vindt het Europees Parlement het belangrijk dat men het GLB-budget ten minste op het huidige niveau behoudt. ■

## Biodiversiteit als dienstverlening

*Esther de Lange* is een Nederlands Europarlementslid van het CDA en plaatsvervangend lid van de parlementaire commissie Landbouw en Plattelandsontwikkeling. Zij is weliswaar landbouwparlementair, maar is lid van de commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid in het Europees Parlement. Onlangs was ze rapporteur van het verslag over de uitvoering van de EU-wetgeving tot behoud van de biodiversiteit. 'Biodiversiteit' of soortenrijkdom is als milieu en natuur voor vele landbouwers, zij werken als een rode lap op een stier. Boeren zien enkel het kostenplaatje van hun productie stijgen, zonder dat de rest – met name de vergoeding – volgt. Biodiversiteit en klimaat krijgen in het landbouwbeleid na 2013 een vaste plaats toegewezen, naast milieu. Zij drongen het GLB binnen tijdens de health check. Kan *Esther de Lange* de sector geruststellen?

**– Als het om verlies van biodiversiteit gaat, voelt de landbouwsector zich geïrriteerd. Is dat terecht?**

ESTHER DE LANGE: "In sommige gevallen is dat helaas terecht. Ook bij bepaalde politieke fracties in het Europees Parlement heerste de visie dat de landbouw de grote schuldlidde zou zijn aan het verlies van biodiversiteit. Hoewel sommige teeltmethodes ongetwijfeld een rol gespeeld hebben, deel ik deze eenzijdige opvatting niet. Amendementen van deze fracties heb ik gelukkig uit het rapport kunnen weren. In de praktijk heb ik echter wel te veel projecten inzake biodiversiteit gezien waar de verschillende belangen lijnrecht tegenover elkaar kwamen te staan. De succesvolste aanpak blijkt diegene te zijn die win-winsituaties creëert. Vandaar mijn oproep in het verslag. Daarvoor moet je alle betrokken partijen vanaf het begin bij de projecten betrekken. Aangezien boeren meer dan de helft van het Europese landschap beheren, kunnen zij juist een grote rol spelen bij het beschermen van de biodiversiteit." ■



NEDERLANDS EUROPARLEMENTSLID ESTHER DE LANGE (CDA):

*“Boeren die investeren in het verlenen van maatschappelijke diensten zoals biodiversiteit moeten beloofd worden.”*

## Europese besluitvorming, een lange weg te gaan

Vorige week vertelde professor en Europakenner *Hendrik Vos* ons over de problemen bij het wijzigen van het Europese beleid. Wijzingen doe je niet zomaar eensklaps. Ook het Europees Parlement (EP) stelt geleidelijkheid voor wanneer het om het wijzigen van het landbouwbeleid gaat. En het ziet er naar uit dat de Europese Commissie het Parlement hierin zal volgen. Uit de mededeling die voor 17 november voorzien was, maar waarvan het ontwerp nu al het daglicht zag, blijkt trouwens dat de Europese Commissie wel meer mosterd bij het Europees Parlement heeft gehaald. Dat betekent dat de mening van het Europees Parlement ter harte wordt genomen, nu het mee zal moeten

beslissen over de toekomst van het landbouwbeleid. Wij hadden van Professor Vos wel nog een antwoord te goed over de rol van het Parlement en de invloed van de WTO. **– Wordt het voor de landbouw een goede of een slechte zaak dat het Parlement bij de besluitvorming wordt betrokken? En wordt het een uitputtingsslag tussen Raad en Parlement, zoals we dat voor de begroting kennen?**

HENDRIK VOS: "Dat is moeilijk te voorspellen, maar uit andere beleidsdomeinen leren we dat Europarlementsliden soms even moeten wennen aan hun nieuwe, machtigere rol, maar dat ze zich heel snel constructief gaan opstellen. Uit onderzoek is gebleken dat de besluitvorming steeds

sneller verloopt in dossiers waarbij het Parlement betrokken is. Ondanks de toename van het aantal lidstaten, het aantal parlementsleden en de complexere procedures, die het Europees Parlement volop betrekken bij de wetgeving, gaat het in de praktijk dus steeds vlotter. Dat komt enerzijds omdat het Europees Parlement beseft dat het zijn macht constructief moet gebruiken en anderzijds omdat alle betrokken actoren en instellingen vaker en meer overleggen. Ze luisteren meer naar elkaars argumenten en daardoor zijn ze vaak wat meer compromisbereid."

Wat de WTO betreft, zegt Vos dat er verschillende redenen zijn waarom de WTO-onderhandelingen de voorbije jaren op een lager pitje stonden. In tijden van crisis gedragen landen zich meer protectionistisch en dan zijn onderhandelingen over de vrijmaking van de wereldhandel niet bepaald populair. Maar men is ook tot het beseft gekomen dat de economische crisis een mondiaal thema is. Dat maakt dat er nu opnieuw meer op internationaal vlak wordt gepraat over afspraken, bijvoorbeeld rond de regulering van de financiële sector. Het ligt voor Hendrik Vos in de lijn van de verwachtingen dat ook de WTO-onderhandelingen stilaan een nieuwe adem zullen vinden. ■



PROFESSOR HENDRIK VOS, UNIVERSITEIT GENT:

*“Het Europees Parlement beseft dat het zijn macht constructief moet gebruiken. De betrokken actoren en instellingen overleggen ook steeds vaker.”*